

Femte söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Femte söndagen i Treenighetstid

Rättfärdighet och barmhärtighet – Bjälken i ditt eget ögas söndag

2 Sam. 12:1-7; Rom. 2:1-4; Luk. 6:36-42; Ps. 27:1-2 - Ibid. v. 3-5

Temat idag är rättfärdighet och barmhärtighet. Detta exemplifieras genom läsningarna där vi, i olika situationer, får ta del av samspelet mellan människor; hur de dömer varandra i stället för att visa barmhärtighet; hur andras fel och brister lyfts fram i stället för de egna. Inte minst Evangeliet med Jesu liknelse om grandet och bjälken är tydligt. Och visst är det så, att det alltid är någon annans fel, eller hur?!

Detta handlar också om samspelet – relationen – mellan människa och Gud och jag tänkte att vi, på förekommen anledning, skulle lyfta frågan till högsta ort. I veckan har frågan ställts offentligt här i vårt vackra Karlskrona om man får vara arg på Gud?

Saken skulle kanske kunna avfärdas som kuriosas? Och helt visst är det så att Gud tål att man blir arg på Honom. Det är inte tu tal om saken. Men är det meningsfullt att vara arg på Gud? Är det rätt?

Människan har i alla tider varit arg på Gud. Gamla testamentet är fullt av exempel på hur det utvalda folket beskyller Herren för sin olycka. Men för vart och ett av de exempel då människan vredgas och beskyller Herren för plågor, fördrivning och död, står det klart att det Gud beskylls för – att vända sig bort från, överge sitt folk – i själva verket var tvärt om: Det var människan som vände sig bort från Gud.

Hur blir det då om man riktar sin ilska mot Gud? Aposteln Paulus, som vi hörde nyss, ställer i sitt brev frågan ”Eller föraktar du hans stora godhet, mildhet och tålmod och förstår inte att det är hans godhet som för dig till omvändelse?”¹.

Du har säkert, någon gång, blivit arg på en medmänniska men sedan besinnat dig då du kom på att du inte riktigt förstod situationen, henne, eller hennes handlande. Många gånger växer ilska och frustration ur att man inte förstår. Och om det är svårt att förstå en medmänniska; hur svårt är det då inte att förstå Gud som inte går att beskriva eller förklara.

Ett stycke längre fram i Romarbrevet läser vi: ”Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar. Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare?”²

Att bli arg på någon, är inte det likvärdigt med att vilja markera fel; tillrättavisa och förändra? – ”Vem kan vara hans rådgivare”...?

¹ Rom 2:4

² Rom 11:33

Femte söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Herrens vägar är inte (alltid) dina vägar.

Den helige Aposteln ger oss, i Efesierbrevet, råd: ”Var därför aldrig oförståndiga, utan sök förstå vad som är Herrens vilja”³. Är det då rätt att vara arg på Gud? När det är jag som inte förstår, berättigar det mig att bli arg? Om det råkar vara en medmänniska eller Gud, spelar ingen roll.

Är det inte så att det är jag, genom att bli arg, som vänder Gud ryggen?!

Frågan ställdes i veckan som gick: får man vara arg på Gud? Frågan är lika meningsfull som ”får jag vända ryggen till Gud?” Frågan du skall ställa dig är om det är meningsfullt; blir jag hjälpt av att vända Gud ryggen?

Den offentliga frågan var dessutom ställd i relation till den gemensamma gudstjänsten. Därför bör vi, i det sammanhanget, ställa frågan om vi blir hjälpta av att samlas och i gemenskap vara arga på Gud?

Varför firar vi liturgin? Frågan botten egentligen i en ännu mer grundläggande: Varför finns Kyrkan? Kristus Jesus insåg att varje människa behöver ett sammanhang att växa i tro på Honom; lära sig vägen och få redskapen för gudomliggörelse. Därför firar vi liturgin; för att få tillgång till dessa redskap och mysterier.

Kan det då vara Guds vilja att vi skal komma samman här på söndagarna för att bära fram vår ilska mot Honom? Nej, vi kommer hit för att tillbe och ära; för att bära fram vårt offer och för att ta emot Guds Son; hans heliga kropp och blod för att, redan här på jorden, förenas med honom.

Vi kommer fram med vår förundran inför Guds ansikte. Vi kommer fram med våra frågor och funderingar; vår oförmåga att förstå mysteriet. Vi bär fram våra egna tillkortakommanden; vi bär fram våra bekymmer och tankar i bön.

Vi brottas alla, på olika vis, med Gud. Det är i lika stor utsträckning en brottningsmatch med oss själva och vårt ego. Och det finns ytterligare sex dagar av veckans åtta, att odla relationen med Skaparen och Frälsaren. I mässan bär vi fram – inte vår ilska – utan bön, offer och tacksamhet. I mässan tar vi emot – inte ilska – utan, genom Guds ofattbara nåd och kärlek, del i försoningen och det eviga livet.

Hur är det då med grandet och bjälken? Det handlar om just detta: att inte se sina egna brister, utan i stället lägga över dem på andra. Och då jag inte förstår, bli arg på andra. Till och med på Gud.

En sak skall vi ha klart för oss. Och det är Guds mål med människan: gudomliggörelse. Var och en av oss är skapade till Guds avbild och har därmed potential att också nå likhet. Men detta är så ofattbart stort att vi kanske inte alltid ens orkar tänka på det. Men om vi inte ständigt och jämt har målet för ögonen och arbetar på att nå det; hur kommer vi då att nå fram till föreningen med Gud?

³ Ef 5:17

Femte söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Det är lite som i idrottens värld. Som höjdhoppare kan man inte ligga på madrassen och vila i stället för att träna på att hoppa över ribban och samtidigt tro att man på nästa mästerskap slår sitt personbästa. Eller att kritisera motståndarens teknik i stället för att slipa på sin egen. Eller att bli arg på motståndaren när du inte förstår hur denne bär sig åt...

Att människan påpekar andras flisor leder inte henne närmre frälsningens himmel. Det är först då bjälken i det egna ögat ägnas uppmärksamhet och energi hon kan nå målet. Det enda en människa kan göra är att arbeta på sin egen frälsning.

Med en bjälke i ögat är det inte lätt att se klart. Man blir blind. Jesus frågar om ”en blind [kan] leda en blind? Faller då inte båda i gropen?”⁴ Och helt sant. Om läraren är blind kan inte eleven lära sig se vad som är riktigt.

Men tidsandan är sådan. Det blundas för den största kollektiva bjälke som någonsin har funnits: högmodet och den självförhärligande kärleken. Då är det tillåtet, ja till och med, hävdar vissa, lämpligt att vara arg på Gud. Mitt råd, även om det inte verkar ödmjukt, är att i stället vända ilskan mot sig själv – om den alls skall bejakas.

Så, avslutningsvis, måste jag ställa mig själv frågan om jag med detta sagt inte själv har brutit mot just det jag predikat: vikten av att visa barmhärtighet och att inte peka finger och kritisera andra? För visst är jag kritisk. Men då det görs försök att förmedla att Gud behöver rådgivare och kan tillrättavisas, då handlar det snarare om att visa barmhärtighet mot alla dem som lyssnar och tar till sig - och därmed drabbas dubbelt, än att se till sin egen bekvämlighet och avfärda saken som kuriosa. Gud är inte kuriosa; Gud är realitet.

Kyrie Eleison - Herre, förbarma dig!

⁴ Luk 6:39b